

Van Amsterdam naar Gibraltar 3

Column *Jacques Grégoire*

Jacques Grégoire is kunstenaar en wandelt voor het tweede deel van zijn kunstproject van Amsterdam naar Gibraltar, in het spoor van de trekvogels naar het zuiden. Voor de Gierzwaluw zet hij zijn observaties op papier van de vogels en alle bijzonderheden die hij tegenkomt op deze reis van een jaar. Het is een kunstwerk, deze tocht langs de Maas, de Saône en de Rhône en vervolgens de kust van de Middellandse Zee, op zoek naar de basis van Europa door onderzoek naar de geomorfologie en de daaruit voortkomende verspreiding van vogels over het continent. Elke dag schetst en aquarelleert hij het veranderende landschap en portretteert hij in inkt de vogelsoorten die hij tegenkomt.

Het is begin mei als ik vertrek uit Barcelona richting het zuiden.

De dag start fris, maar zacht, zo rond de 14 C om tegen de middag op te lopen naar 21 C. Overal wordt gewerkt aan de voorbereiding voor het grote zomerseizoen.

Ik loop op kleine paadjes langs de rotskust, het water is rustig en het lijstje nieuwe soorten geobserveerde vogels groeit. Ik zie voor het eerst de Zwarte

Spreeuw met de karakteristieke roze poten. Het gedrag van de vogel is te vergelijken met zijn noordelijke familielid; zenuwachtig lopend en pikkend in het gras en continu in beweging. Van de rotsen langs de kust zie ik telkens vogels vliegen die na goed observeren, fotograferen en vergelijken Vale Gierzwaluwen blijken te zijn.

Mijn pad langs de kust waar ik niemand tegenkom wordt af en toe doorsneden

door de uitloop van krekens en riviertjes die net niet de zee halen. Voor ze in de zee uitstromen is er een hoge wal van kiezels en zand, door de zee opgeworpen, waar ze tijdens de zware regens doorheen sijpelen en daarna stromen. In deze natuurlijk gevormde meertjes op de rand van zoet en zout zie ik veel waadvogels. De Steltkluut en Tureluur zijn vaste gasten evenals de Ralreiger, de Blauwe Reiger en Zilverreigers. Deze riviertjes zijn kleine natuurgebiedjes tussen de hoogbouw van de toeristenflats. Het is ongelooflijk dat de twee werelden zo dicht naast elkaar kunnen bestaan, alhoewel ik wel vermoed dat in vergelijking met het verleden de natuurwaarde van dit gebied met 95% is afgenomen. Bij de toegang van elk strand staat een bord waarop gewaarschuwd wordt dat de eerste strook, waar wat helmgras en kleine struikjes staan, broedgebied is. Het

is een mooi streven, maar de mensen, honden en andere verstorende factoren blijken de borden niet te raadplegen en houden er geen rekening mee.

In de ochtend hoor ik uit de struiken de Nachtegaal en op de rotsen boven me zit een Blauwe Rotslijster. Ik nader het gebied waar de zeldzame Audouins Meeuw voorkomt. Vreemd als je dan langs een meertje loopt en je ziet een groep van 25 van deze vogels.

Spanjaarden hebben niet zo'n goede naam wat betreft hun dierenliefde, maar in Tarragona liep ik in een straat waar een gewonde Gierzwaluw op de grond lag. Er ging een gedachte door mijn hoofd om het dier uit zijn lijden te helpen, maar een jonge vrouw was me voor en pakte het gewonde dier op, bekeek het voorzichtig en droeg het diertje als een baby in haar armen, op weg naar de dierenarts. Ik was geschrokken van mijn

Griël

eigen gedachte, alhoewel ik ook niet had geweten hoe ik in het Spaans de weg naar een dierenarts had moeten vragen, laat staan of er eentje zou zijn. Ik spreek geen woord Spaans.

De Ebrodelta is een gebied waar ik enorm naar had uitgekeken; het zou een vergelijkbare natuurwaarde hebben als de Camargue. Dat het op de Camargue lijkt klopt in ieder geval; tot aan de horizon wordt rijst verbouwd en elk veld heeft een luchtdruk kanon staan waardoor het lijkt of je in een oorlogszone terecht bent gekomen. Ook hier is een gedeelte voor de vogels gereserveerd, voornamelijk water, dat telt lekker aan als je het over vierkante kilometers natuur hebt. De hoeveelheid vogelsoorten neemt ondanks de knallen toch spectaculair toe; dagelijks zie ik 35 soorten tijdens de tocht door de natte delta. Purperreigers en Flamingo's, Purperkoet en Zwartkoprietzanger, de Kleine Karekiet en velden met Zwarte Ibissen; boven me vliegen de Bijeneters en langs me de Witwangsterns.

De dag begint voor mij altijd erg vroeg en vandaag loop ik ook weer voor zes

uur langs de rijstvelden. De oude eigenaar van een veld is ook vroeg op en loopt met een geweer langs zijn eigendom om de Ibissen te verjagen. Ook hier economie naast natuur, waarbij regels geschonden worden en niemand er iets tegen doet.

Is het dan allemaal zo negatief? Nee, er komen honderden kilometers kust voor, eroderende kust waar niemand iets kan bouwen, waar geen stranden of olijvenplantages zijn en waar geen landbouw is. Daar zie ik in alle rust de vogels waarvoor ik naar dit gebied kom. De Vorkstaartplevier, jarenlang op mijn verlanglijst, zit naast me in een ondiepe poel. Kuifleeuwerik, Wielewaal, Cetti's zangers en plots een Eleonora's Valk! Daaronder op een paal een Steenuil, de Orpheus Spotvogel, op sommige dagen kan het niet op.

Ik ben inmiddels weer duizend kilometer verder naar het zuiden gelopen en het begint nu warm te worden. In dertig graden zie ik een Iberische Klapekster. Overdag beginnen de vogels stil te vallen, de lucht boven de horizon trilt,

op de heuvels om me heen zie ik overal Rode Patrijzen.

Behalve Torenvalken zie ik geen grote roofvogels meer. Ik begin in de buurt te komen van de zuidoostelijke punt van Spanje, de bodem verandert, ik kom in een gebied dat geologisch niet tot Spanje behoort maar van Afrika afkomstig is. De oostzijde van elke heuvel en berg is woestijn, de andere zijde is droog, maar heeft nog wel struiken en grassen. De rivieren staan allemaal droog. Roodstuitzwaluwen vliegen rond een kleine plas waar nog water in staat. De Turkse Tortel, echt de meest verspreide duif van Europa, maakt het dagelijkse achtergrondgeluid. In de droge rivierbedding die ik landinwaarts volg zit een Griel die opvliegt. Ik kan het dier fotograferen en met veel geluk vastleggen. In de nacht hoorde ik ze wel in het veld, maar zien is iets anders. Een Zwarte Tapuit zit bij een bouwval in het armoedige landschap. Alles om me heen bestaat uit zand, stenen en sporadisch groen.

In dit gedeelte van het land aan de kust tussen Barcelona en Almeria waar ik gedurende de maanden mei tot Augustus heb gelopen viel het me op dat het aantal vogelsoorten niet echt spectaculair was. Had ik meer willen zien, dan had ik moeten kiezen voor een tocht meer door het binnenland. Mijn idee om niet voorbereid te reizen en te zien wat er op mijn pad komt geeft in ieder geval de bevestiging dat er niet teveel te zien is. Ik vind dat niet erg. Om te zien dat natuurgebieden als de Camargue en de Ebrodelta voornamelijk op papier bestaan, dat is belangrijk om te vertellen, om die mythe door te prikken.

Volgende keer het laatste deel van Almeria naar het eindpunt Gibraltar en Tarifa.

